

potemu face mai cu succesu numai atunci, cand incepemu din vreme, pana candu adeca potemu, si avemu de unde. Timpulu celu mai acomodatu pentru economia, sunt anii, in cari ne gasimu mai in putere, anii teneretieloru, pana cand adeca suntem in vigóre, potemu lucrá si potemu aduná. Dar din nefericire chiar in timpulu acest'a este lumea mai usióra, ér cand vine iérn'a vietii, te trediesci cá grerusiulu din poveste, fara nimicu si remasu in cea mai mare miseria, condamnatu a deplange nebuniile teneretieloru.

Cáti ómeni nu sunt astadi redusi la starea de a traí in sarcin'a si spre greutatea altor'a, despre cari inse lumea ne spune, cá odinióra aveau venite frumóse, dar acele venite le cheltuiau pe obiecte de lúcsu, pe petreceri si desmierdari! Cáte veduve si cáti orfani nu sunt astadi condamnati a traí in cea mai mare miseria, din motivu cá parintii loru au cheltuitu cu usiurintia venitele, si n'au cugetau, cá este de lipsa a aduná ceva si pentru díle negre! Cáti ómeni nu sunt apoi astadi in lume, caror'a se le dai bogatiile lui Iov, totu nu le ai ajutatu de feliu! Pentru ce? Pentruca nu au invetiatu a economisá, suntu usiori, si in usiurinti'a loru cheltuiescu totu, ba mai facu si datorii.

Dintre oficiantii din tíera vedemu, cá se suspindu o multime. Potu fi multe cauzele acestoru suspensiuni, dar intre ele este de siguru si usiurinti'a, cu fetii ei traiulu bunu si lips'a de activitate.

Intrandu apoi in scólele nóstre vei vedé in multe locuri, cá nu numai seraci'a poporului este caus'a, de scól'a nu se gasesco in stare buna, ei de multe ori neinteresulu celoru chiamati facia de dens'a. Intr'o comuna d. e. nu este scóla, séu edificiu scólci nu este corespundietoriu, séu nu umbla pruncii regulatu la scóla si altele. Aceste rele trebuiescu indreptate. Dar cine se le indrepteze? Preotulu dice, cá invetiatoriulu este chiamatu a lucrá in casulu de facia. Invetiatoriulu dice, cá nu póte singuru. Deci se duce la comitetu. Acest'a nu scie de unde se apuce lucrulu, séu chiar nu voiesce; se adreséza deci si elu la altu cineva. Astfeliu umblámu dela Caiá'a la Pilatu, si in urm'a urmeloru de totu lucru nu se alege nimicu, ér poporulu si generatiunile viitórie suferu. Pentru ce? Pentruca ori cât de insemnata este caus'a scolaria, noi o luamu fórté usioru. Pré adese ori intrebuintiamu facia de acésta santa cauza cuvintele: „va fi, va trece, voru mai face si altii,“ de ce se facemu noi, ceea ce n'au facutu altii inainte de noi! si altele. Cu chipulu acest'a lasamu tóte lucrurile in scirea Domnului pe diu'a de mane, ér cand vine diu'a de mane, si vedemu lucrurile ingreuiate si gramadite, atunci le

facemu uitate, si le lasamu la o parte de multe ori pentru vecii veciloru.

Daca te uiti astadi apoi la bisericile nóstre, te cuprinde o mare intristare, cand vedi, cá mai tóte sunt góle. Daca intrebi, de unde vine atá'a nepasare facia de bisericá, ti se spune, cá poporulu a scapatatu din pietatea sa. Dar daca vei intrebá, óre nu s'ar poté indreptá acesta reu mare, ti se va respunde de buna séma: acésta ar fi unu lucru fórté greu, apoi nici in alte parti nu este mai bine. Astfeliu se lasa poporulu in scirea lui Dumnedieu, si pucini suntu ómenii, pe cari se-i vedi studiandu dupa medilócele, prin cari se póta restabilí pietatea poporului de odinióra. La multi ni se pare de siguru acésta stare unu lucru micu, si asia lu-lasamu se tréca, remanendu in credinti'a, cá de vomu impliní numai aceea, ce se tiene strictu de oficiulu nostru, cá se nu ni se póta imputá vr'o mare negligentia, am facutu destulu, séu dóra chiar pré multu. Cu chipulu acest'a poporulu devine rece si indiferentu facia de bisericá, si facia de religiune, ér mai apoi si facia de limba. Astadi ne dóre reu, cand vedemu poporulu in multe parti atát de indiferentu facia de bisericá si scóla. Ce va fi inse mane, daca luvomu lasá se mérga mai departe in directiunea luata? Ne vomu plange amaru, dar plansulu nu ne va mai poté ajutá, pentruca va fi pré tardiu.

In sciintia inca nu sta lucrulu cu multu mai bine. Betranulu Eliad Radulescu, vediendu cât e de mare lips'a de carti la noi, la Romani, dicea odinióra: scrieti baeti, cum poteti, numai se fia scrisu, voru vení apoi altii, cari voru scrie mai bine. Timpulu acel'a inse, se pare, cá nu pré vrea sè-se apropia cu repediunea, ce trebue se o acceptamu. Din contra s'a introdusu la noi o moda cu totulu curiósá. Indata ce a invetiatu cineva pucina carte, se trediesce, preste tóte acceptarile sale, cá este intitulatu de „erudit, mare filosofu, mare pedagogu, mare juristu, mare teologu, mare cononistu“ si altele. Se nu te puna apoi cumva pecatele, se-i faci vr'o observare la ceea ce scrie, séu vorbesce, pentruca ti-ai aprinsu paie pe capu. Cu chipulu acest'a devine o adeverata critica impossibila, si apoi unde nu este critica, nu póte fi progresu. Ne am deprinsu a judecá lucrurile dupa ómenii, cari le facu, si astfeliu pré adese ori ne insielámu unii pe altii, facendune complimente nemeritate, séu condemnandu aceea ce dupa o judecata obiectiva dóra nu ar meritá condemnare.

Credemu, cá timpurile, in cari traimu sunt destulu de serióse, cá se ne póta indigitá, ca pe calea acésta nu mergemu bine, si se luamu in tóte o alta directiune, daca ne iubimu si stimamu pe noi si viitoriulu nostru.

Educațiunea în Spart'a.

În Spart'a, toți cetățienii liberi formăza numai o singură familie. Astfeliu toată viața și activitatea lor de la naștere și până la moarte trebuie să fie în serviciul acestei familii mari, serviciul statului. Scopul statului este resbelul. Spartanii au fost un popor războinic, și scopul cel mai mare ce-l urmăreau, erau succesele pe câmpul de război.

Conform acestui scop al vieții țent'a educațiunii eră de a întări tinerimea în privința corporală, a o deprinde în arme și a-i însuși spiritul și mandria militară. Pruncul se cerceta îndată la naștere de senatul bătrânilor. Dacă se găsea sănătos se predă mamei, ca să-l crească, eră de eră bolnavitos și slab se espunea pe muntele Taygetos, ca să mōra.

Până la anul alu șeptelea se creșeau pruncii în cas'a părintească sub îngrijirea mamei, eră din anul alu șeptelea încolo se creșeau în institutele publice de stat. Pruncii se lăptau la început de mamă, eră mai târziu s'au introdus doicile. Nu se înfasiau înse de feliu, cu scopul, ca să se nu se împedecă dezvoltarea membrilor și creșterea. Ei dormiau parte la lumină, parte la întunec, că se-se deprindea cu amănunt.

În institutele publice se creșeau pruncii în cea mai mare simplitate. Dormiau pe asternut de fân sau de paie, dar nu aveau nici un acoperiment până la anul alu cincisprezecelea. De aci încolo le eră permis a întrebunții a se acoperi în patu cu o răgojină de trestie, carea și-o adunau înșiși, fără a se folosi de cutit, din riul Eurotas. Pruncii umblau desculți, și în capul gol și ieră și veră. Îmbreacămintea li eră foarte usoră, și anume până la anul alu douăzecișasele portau unu șumanu fără maneci, eră ajunși în etatea juniei portau o mant'a. Măncarea li se dădea la toți un a și aceeași, și pentru că se-se deprindea cu lipsele, ce potu se-i întempe în război, li se dădea mâncare puțină și preste totu slabă. Că se-se deprindea înse a însuși pe inamic le eră permis pruncilor a fură lucruri de mâncare, numai se nu-i prindea nimenea. Dacă se întempe, ca să fie prins vre unu prunc, se pedepsea foarte aspru, și eră espus la cea mai mare rusine, că a fost atât de puțin precaut, și s'a lasat să fie prins. Această rusine eră mai grea de suferit, că bătaia, deorece acest'a se privia de unu medicu pentru învertoșirea corpului. În Spart'a erau unele serbatori, în cari se băteau pruncii cu bice. Părinții priviau astfeliu de scene cu neapăsare, și chiar îndemneau pe prunci să rabde cu toată țaria. De multe ori se întempe, de cãdeau morți pruncii în urm'a multelor loviri, cari le căpețau.

Obiectul principal, cu care se ocupă tinerimea în institutele publice eră *gimnastic'a*, tocmită după receririle artei militare. Esercitiile de gimnastică

se țineau regulat în fiecare zi. Tinerii se eserciau în fugă, în sarit, în calarit, înnotat, în luptă, aruncarea discului și în venat. Pe lângă gimnastică se mai deprindea tinerimea și cu *music'a*, cu scopul că se-se dezvoltă în inimile lor iubirea de țaria și dorul după fapte eroice, și că se pōta cantă imne religioșe pentru pămărirea dieilor.

Cetirea și scrierea nu se ținea de sistem'a de educațiune a Spartanilor, de altcunum nu eră oprită nimerii a le învăța privatim, dacă voia. Pe lângă cetire și scriere mai eră permis a învăța șocōt'a din cap, eră alte științe erau cu totul eschise. Toată cultur'a minții se reducea în Spart'a la deprinderea tinerimii a cuprinde întelepciunea, și a se vedea, și a se esprima corect, și a-si cășigă puțină rafinaria. Bătrânii eserciau în acestea pe tineri, prin aceea, că le puneau întrebări, la cari erau obligați tinerii a răspunde în cea mai mare grabă. În Plutarhu cetim în privința acest'a următoarele: „Bătrânii duceau pe prunci în școlile publice de mâncare, ca și în școlile științei. Aci ascultau pruncii vorbirele bătrânilor despre afacerile publice, li se puneau în vedere faptele omnilor mari, se deprindeau la glume fine, precum și a suferi glumele, cari le făceau alții cu ei. A glumii și a pricepei glum'a încă se privia la Spartanii de virtute; la mese se provocau unii prunci a cantă, alții li se puneau întrebări despre valoarea morală a cutarei sau cutarei fapte și altele. Astfeliu se deprindeau prunci încă de mici a cunoșce ce este frumos și nobil, și a fi atenți la viața și faptele omnilor mari. Răspunsurile, cari le dădeau pruncii la întrebările bătrânilor trebuiau să fie scurte, dar sămburoșe, de multe ori musicătoare și împreunate cu glume. Licurgu însuși a fost foarte scurt în espreșiuni. Asia răspunde elu de esemplu la întrebarea cetățienilor săi, cum se-se apere de inimi cu cuvintele: „remaneti seraci, și nu încercați nici unulu a fi mai mult, decât ceialaltii,“ eră la întrebarea, cum se apere țaria de inimi, dise: „încungiurați-o cu omni, eră nu cu pietri.“ Totu asemenea a răspunsu Licurgu legistatorulu Spartei la întrebarea, că pentru ce a datu statului legi atât de puțin, următoarele: „Omni, cari nu vorbesc mult, nu au trebuința de legi multe.“ Preste totu se deprindeau Spartanii a vorbi scurt, dar cu greutate. Fiecare cuventu esprima o idee. Ar fi nedrept înse a deduce din acestea, că Spartanii au fost omni morosi sau urțioși; tocmai dincontra Pindaru numește Spart'a: „țaria, în carea la bătrâni este în flōre întelepciunea, la tineri puterea, curajulu, dăntiulu și viața bună.“

Toți cetățienii spartani purtau mare interes față de educațiunea tinerimii. Iubirea generală a celor crescuți față de copii se privia de medicu cel mai puternic al educațiunii. Educațiunea tinerimii eră o afacere publică. Fiecare bătrân eră un învățator, și fiecare tineru privia în toți bătrânii

si in toti betranii invetiatorii sei. Fiacare barbatu si fiacare betranu erá detoriu, daca observá la teneri cea mai mica gresiéla a-i pedepsi fara crutiare. Daca nu se supunea vre unu teneru sfaturiloru celoru mai betrani, primiá indata o pedépsa dupla, si deveniá obiectulu dispretiului generalu. Stim'a ce se dedea preste totu betraniloru in Sparta, nu mai are parechia in istoria. Tenerii trebuiau se asculte de betrani, se-i stimeze, si se-i imiteze intru tóte., Numai in Spart'a este onóre a fi betranu,“ putea dice orice streínu, care vedea stim'a ce o dedeau tenerii betraniloru.

Candu ajungeau tenerii anulu alu optsprediecelea, esiau din institutele publice, si de aici incolu se ocupau cu manuearea armeloru., In etatea acést'a, dice Xenofon, altii lasa pe teneri de capulu loru, Licurgu inse a fostu de parere contraria. Elu a ordinaru ea chiar in etatea acést'a se lacre tenerii lucrurile cele mai grele, se fia ocupati continuu, ca astfeliu sé-se póta retiené dela diferitele patimi ale acestei etati. De aceea dete ordine aspre ca fiacare cetatiénu, care se intereséza de binele statului se supraveghieze toti pasii teneriloru, si se nu le ierte nimic, ce le ar puté causá vre unu reu. Dela 20 pana la 30 de ani locuiau tenerii in casarme sub o supraveghiare stricta, ér cu anulu alu treidiecilea deveniau barbati, si se emancipau de sub disciplína. Acum esiau din institutele de crescere, se poteau casatori, dar remaneau soldati in activitate pana la 45 de ani, ér dela 45 de ani pana la 60 faceau servitiu de garda orasienésca.

Cei ce ajungeau etatea de 60 de ani se eliberau de servitiulu militariu, ér cei ce pana la etatea acést'a se distingueau, ocupau cele mai dantai functiuni in statu, si anumitu deveniau membri ai senatului betraniloru, numitu Gerusia. Betranii, cari deveniau membri acestui senatu ingrigiau prin întieptiunea loru de afacerile statului si erau modelu de viétia pentru tenerime si pentru ceialalti cetatieni. Educatiunea femeiloru inca erá in Sparta o afecere publica. Scopulu principalu in educatiunea femeiloru erá a le face capace de a nasce prunci cât mai sanatosi. De aceea erá prescriu pentru fete unu cursu specialu de gimnastica. Ele erau impartite in diferite clase dupa etate, si capetau aceeași mancare ca si pruncii in institutele publice de educatiune. Ele purtau o camasia de lana, si se esereiau si in musica. La serbatori cantau in coru cu tenerii. Spartanele, desi capetau o educatiune asia dicendu barbatésca, totusi erau bune económe. Mandri'a loru constá in a administrá bine cas'a si in a scí se vorbésca cu barbati despre afacerile publice. Ele aveau mare influentia asupra barbatiloru. Barbati stimau opiniunile loru, se temeau de admonitiunile loru, ér laud'a fameiloru le erá binevenita. Stim'a facia de socia erá pentru barbatu, si aducerea aminte

de femeia erá pentru fiu unu puternicu indemnu la fapte nobile si maretie.

De binefacerile educatiunei inse nu se impartiasiu decât Spartanii liberi, mas'a cea mare a Helotiloru, sclaviloru, erá condamnata a lucrá pamentulu, si din venitu a dá in naturalie o parte insemnata in magazinele statului. Pe langa Heloti mai erá in Spart'a o clasa de poporu Perioekii. Acesti'a erau liberi, aveau pamenturile loru, se ocupau cu industria si comerciulu, dar erau eschisi dela tóte afacerile publice de statu. Despre educatiunea clasei acestei'a nu este nimic cunoscutu.

Renunitulu pedagogu Schmidt caracteriséza educatiunea spartana, cá absolutu tiranica, dar cu tóte acestea o educatiune libera-grecésca. Dela elevi se pretinde o supunere neconditionata a vointiei loru individuali vointiei statului, normate prin lege. Libertatea individulu dispárea in faci'a libertatii intregului.

Sistem'a de educatiune din Spart'a si-a si ajunsu scopulu. Ea a crescutu in timpii dantai generatiuni puternice, bravi ostasi si ómeni cu taria de caracteru si inspirati de unu infocatu patriotismu. In lips'a unei culturi superióre a spiritului Spartanii disparu din istoria, dupa ce secera lauri in resbelulu pelaponesiacu, si dupa ce imbetati de laurii resbelulu cadu in luesu si corruptiune.

Lucsulu in scólele primarie.

Este cunoscutu cá spiritulu de imitare jóca unu mare rolu nu numai in educatiunea copilului, ci si in cultur'a unui poporu. Mai nainte de a-i se spune copilului, ce trebuie se faca si de ce trebuie se se ferésca, elu imitéza si face aceea ce vede la cei mai in versta decât densulu, ceea ce vede la parinti, la frati, la rude séu la cunoscutii familiei cu care vine in contactu. Asemenea si cei in versta imitéza unii dela altii. Astufelu plugariulu se uita la vecinulu seu si cauta se véda ce mijlóce intrebuintéza elu, cá semenaturile lui reusiescu mai bine, vitele sale suntu mai grase si asia mai departe. Mestesugariulu spionéza pre cei de aceeași meseria cu densulu, negutiatoriulu pre semenii sei ca se afie, cum aru poté ca marfa loru se se tréca, totu asia de lesne ca la ceialalti. Chiar in scóla desemnulu si caligrafia nu se invétia decât prin imitare. Dara vorbirea, cum o invétia copilulu déca nu imitandu?

Imitarea, potemu dice, este o insusire binefacetória a natuiei omului, pre cât timpu imitarea este indreptata spre lucruri bune, spre esemple frumoése si folositorie. Câte obiceiuri inse stricate nu se contractéza decât prin imitare!

Invetiatoriulu si invetiatórea suntu acei'a, cari prin positiunea loru potu se influentieze cu esemplele loru nu numai asupra copiiloru incredintiati loru, ca se li deie crescere, ci si in cerculu sociale in care traiescu. Copii imitéza pre invetiatoriu si pre invetiatóre atât in fapte cât si in portare. Parintii cu ochii tientiti la densulu se védia apucaturi si obiceiuri frumoése, cuvinte pline de întiept-

tiune, ca si ei se se póta folosi in deosebitele imprejurari ale vietii. Ferice de acelu invetiatoriu, care a potutu prin personalitatea sa, prin esemplele date si in fine prin portarea sa morala se regenereze si se inaltie satulu séu orasiulu in care se afla! Toti, atât copii cât si parintii lu-privescu ca pre binefacatoriulu loru. Suntu inse unii invetiatori cari de parte de a fi petrunsi de inalt'a loru misiune, ce li este incredintiata, dau esemple de o portare usióra, necorecta, asia cá in scurtu devinnu obiectulu convorbiriloru si criticelor concetatiiloru loru. Asemenea invetiatori au pierdutu orice autoritate morala si inriurirea loru este cu totulu nimicita.

De mai multu timpu unu reu socialu care róde intocmai ca vermele societatea nóstra si duce pre fiacare diua mii de familii la sapa de lemn, nimicindu-li bunulu traiu si demoralisandu-le a trasu bagarea de séma a ómeniloru binecugetatori si cu doru pentru propasirea neamului romanescu.

Acestu reu sociale este lucsul. Nu este tíera pre lume unde lucsul se fia produsu efecte mai destructórie ca la noi. Unde mai suntu atâtea familii romane avute, fia dintre boíeri fia dintre negutietori? Deunde vinu atâtea despartiri si nenorociri in familiile nóstre? Deunde atât'a saracia in clasele de josu ale societatii? Tóte acestea rele si altele nu le aduce altu-cinev'a decât lucsul. Omenii prevedietori au inceputu se ia mesuri in contra acestui reu socialu. Mai multe diuarie au aretatu relele urmari ale lucsului in ó tíera ca a nóstra.

Cine inse suntu propagatorii lucsului la noi?

Lucsul mai antaiu se propaga de acei negutietori si traficanti, cari voru se faca bani cu orice pretiu. Lucruri netrebuintióse, marfuri false inse batatórie la ochi, oferite pre unu pretiu micu, atragu adese pre cumperatorii neincercati si fara cunoscintia si asia si-forméza trebuintie care n'au nici unu cuventu de a fi, si prefera lucruri rele si netrainice in loculu celor bune si trainice. Astfelu vedemu pre femei cá preferescu in loculu pínzei celei trainice tiesute in casa americ'a séu madipolonulu adusu din streinatate. In sate mai alesu lucsul a inceputu se fia fórté primejdiosu. Tierancele au inceputu se cumpere materii dela terguri pentru imbracamintea familiei.

Carpeturile cele próste inundéza satele. Érn'a nu mai tiesu ca mai nainte dimia, pínza, scórtie, velintie; nu mai facu plocaturi, páturi si altele cari traiau unu veacu de omu. Ne mai avendu ce se lucre femei'a tieranului siede tóta érn'a si lenea, princin'a tuturoru releloru, a petrunsu si in camínulu sateanunului. De aici lips'a si saraci'a care se vede in tóte partile.

Singurul mijlocu pentru a inlaturá acestu reu ar fi negresitu conlucrarea tuturoru ómeniloru buni, si mai alesu a preotului si invetiatoriulu.

S'a bagatu de séma inse cá unii invetiatori si invetiatóre suntu ei chiar propagatorii cei mai mari ai lucsului. Se vedu imbracandu-se si ducendu o viétia lucsuósa fara nici unu calculu. Mai alesu invetiatórele, si chiar prin sate, in locu se fia imbracate modestu, voru se rivalizeze cu damele din familiile avute si cu femeile ce-si pierdu timpulu pre bulevardele Bucuresciloru. Negresitu cá copii vediendu pre aceia, pre cari invétia de mici se ii respecteze, ii imitéza si facu si ei aceea ce vedu cá facu cei mai mari decât densii. Éta dara cá pana se vedemu regeneratu poporul nostru prin ivetiatoria si invetia-

tória li vedemu numai urmarile cele rele ale lucsului ce lu-respandescu in scóla.

D. N. Cretulescu actualulu ministru alu instructiunei printr'o circulara a si atrasu bagarea de séma a invetiatoriloru si invetiatóreloru asupra chipului cum trebue se se presinte inaintea copiiloru si li a recomandat modesti'a. Vediendu inse cá lucsul a luat proportiuni mari in scóla a orenduitu o comisiune, care se faca chiar unu modelu pentru imbracamintea invetiatóreloru.

Noi suntemu incredintiati, cá multi invetiatori si invetiatóre vediendu relele ce decurgu din lucsu, se voru pune cu tóte medilócele atât prin cuventu cât si priu fapta a-lu combate si acést'a spre a-si indeplini gréu'a dar nobil'a misiune de regeneratori ai poporului romanu.

„Invetiatoriulu.“

D i v e r s e .

* **Sicriu de argintu pentru móscele st. Dimitrie.** Pré Santi'a Sa, parintele episcopu de Argesiu Genadie animatu de cele mai pióse sentieminte sufletesci pentru biserica si mosi'a romanésca, a facutu, precum cetimu in diariulu „Resboiula“ unu sicriu de argintu, cá odoru pentru móscele Santului Dimitrie, si cá podóba pentru sant'a biserica a Metropoliei. Sicriulu este o adevrata opera de arta, lucratu in Bucuresci, si costa 22,000 de franci, din cari Pré Santi'a Sa a contribuitu cu insemnat'a suma de 19,555 de fr. 89 de bani. Cu referintia la acestu sicriu a adresatu P. S. Sa catra ministriulu cultelor si instructiunei publice urmatórea adresa:

Domnule ministru! Sunt acum câtiv'a ani, cand aprinsu de dragoste si evlavia catra sf. cuviosu Dimitrie, ale carui st. mósee se afla spre inchinatiunea credintiosiloru in biserie'a sf. Metropolii din Bucuresci, am voitu se facu unu odoru atât Santului, cât si bisericeii, in care adesea in cei dantai ani ai teneretiloru mele, pe cand eram sub ascultarea reposatului Mitropolitu Nifon, povetiuitoriulu pasiloru mei, inaltiam ragatiuni catra Dumnedieu, si asiá am intreprinsu se facu unu sicriu de argintu pentru móscele Sf. cuviosu Dimitrie. Mai multe persóne pline de dragostea crestinésca si de sentieminte vii pentru legea strebuna, m'au indemnatu si ajutatu cu obolulu loru la acésta intreprenderé.

Mare mangaiare semte sufletulu meu, cá acestu sicriu s'a facutu sub domni'a Vitézului nostru Domnu Carolu I si in dilele Dvóstra, cá ministru alu cultelor, si catra care am tóta increderea, cá veti face cá acestu odoru sé-se pastreze pentru timpurile viitórie la loculu, pentru care este meritulu. Dorinti'a inse a subsemnatului si a celoru, cari au ajutatu la facerea acestui sicriu este cá sé-se predea in tóta regul'a, trecendu-se si in sinodiculu Sf. Metropolii din Bucuresci impreuna cu greutatea si prob'a argintului, cu podób'a si inscriptiunea de pe densulu.

Mangaiatu in sufletulu meu dle ministru, cá cu afacerea acestui sicriu am potutu se-mi indeplinescu o fagaduintia facuta catra Dumnedieu si catra Sf. cuviosu Dimitrie si totu odatá cá cu acést'a am potutu se aducu si prinosulu meu spre podób'a bisericeii nóstre romane, ve rogu dle ministru, se primiti din parte-ne si archierésca binecuventare. Smeritulu intre episcopi Genadie.

Dlu ministru alu cultelor a adresatu Pré Santei Sale urmatoriulu respunsu de multiemire: „Am

luatu cunosintia cu cea mai via fericire, de adres'a Pré Santiei Tale, prin care mi-faci cunoscutu că ai facutu a se construi unu sicriu de argiftu, ca odoru pentru móstele St. cuviosu Dimitrie si ca podóba pentru Sant'a biserica a Metropoliei. Ministeriulu primindu acestu odoru de pietate crestinésca, nu póte decât se laude acésta frumósa fapta a Pré Santiei Tale si a tuturoru piosiloru cari au contribuitu la realisarea sa. Ea va servi de unu frumosu esemplu si altoru buni crestini, si va fi o nobila incuragiare ce dati simtiemintelor religioése, cari si la noi, ca pretutindenea, este cea mai esentiala basa a moralei sociale. Impodobindu biserica si indeplinindu o dorintia sufletésca stimulata numai de o pura pietate, ati facutu si unu faptu patrioticu, căci la noi biserica si patri'a au fostu totdeuna acelasi lucru, si celu ce lucréza pentru una, lucréza si pentru cealta. Me voiu conformá dorintiei Pré Santiei Tale, incunoscintiandu pe Inaltu Pré Santitulu Primatu de acestu odoru ce se face Santului si Metropoliei, si luandu dispositiuni ca elu se se inscrie in inventarulu si in sinodiculu Metropoliei. Rogu numai pe Pré Sati'a Ta, ca acestu sicriu, fiindu totdeodata si unu objectu de arta, lucratu in Bucuresti, se permiteti ca se fie espusu câteva dile in sal'a tablouriloru de la museulu din capitala mai nainte de a se trimitte la destinati'a sa si a fi asiediatu in biserica. Repetandu-ve inca odata multiemirile si recunoscinti'a ministerului pentru piosulu si patrioticulu Pré Santiei Tale faptu, te rogu a dá binecuventarile Pré Santiei Tale

Fiului sufletescu Ministru ad-interim alu cultelor si alu instructiunei publice,
B. Boerescu.

* **Balulu romanu din Aradu** tienutu in sér'a de 14/26 februaru in folosulu alumneului dela institutulu pedagogico-teologicu romanu ortodocsu din Aradu a succesu si in anulu acest'a fórte bine. Publiculu nu a fostu atât de numerosu cá de alta data, dar a fostu unu publicu fórte alesu. La splendórea balului a contribuitu fórte multu presenti'a Inaltu Pré Santiei Sale, par. ep. I. Metianu si a dlui comandantu alu garnisónei militare din locu, generalulu Fridericu Prohaska, carele venise si de asta data acompaniatu de doi dni oficeri din statulu majoru, si mai multi dni oficeri subalterni. O cununa frumósa de dame, dómne si domnisióre impodobiá sal'a cea spatiósa a otelului „Crucea alba.“ Erá frumósa impressiunea, ce o faceau asupra privitorului damele nóstre. In toalete nu se vedea luculu esageratu, dar se vedea unu gustu bunu, si mare elegantia. Numerulu dantiatóreloru nu a fost in anulu acest'a asia de mare cá alte dati. Cu atât mai mare erá inse numerulu dantiatoriloru. Si acestu reu avú inse partea sa buna: damele presente se petrecura cât se póte de bine. Petrecerea a fostu preste totu fórte animata, si a tienutu pana la diua alba. Venitul balului se spera a fi frumosu. Music'a ne a surprinsu la acésta ocaziune cu o piesa nóua: „Primulu Balu,“ valsu compusu de domnisióra Ersili'a Nicóra. Pies'a, de carea vorbimu, s'a publicatu si in fóia musicala din Bucuresti „Lir'a romana,“ si este bine succesa.

* **Balulu din Pest'a** a succesu in anulu acest'a, precum cetimu in „Famili'a“ cât se póte mai bine atât in privinti'a materiala cât si in privinti'a morala. Balulu a fost fórte cercetat.

* **Independenti'a Romaniei recunoscuta.** Germani'a, Angli'a si Franci'a au recunoscutu oficialu inpedenti'a statului romanu.

* **DI Titu Maiorescu** a tienutu Duminec'a trecuta in sal'a Ateneului din Bucuresti o prelectiune publica: *despre cunóscerea de sene si cunóscerea altor'a.*

* **Societatea de lectura a studentiloru din Brasiovu** a tienutu Marti sér'a la 7 óre in 12/24 I. c. o siedintia literaria dupa armatórea programa; 1. „Discursu de deschidere“, rostitu de presiedintele Societati d. prof. Nicolau Piltia. 2. „Fanariotii in Romania“, caracteristica de Silvestru Moldovanu, stud. cl. VIII gimn. 3. „Grui-Sangeru“, poesia de Alesandri, decl. de Radu Moroianu st. cl. VIII. 4. „Mariu séu Mihaiu Viteazulu a fostu mai mare?“ cotroversa, Partea I. sustienuta de Ioan C. Urlatianu st. cl. VIII., éra partea II de Cirilu Vulcanu st. cl. VIII. 5. „Groză,“ poesia de V. Alesandri, decl. de Dionisiu Mardanu st. cl. VIII. 6. „Des're insemnatatea si folosulu sciintieloru naturale,“ disertatiune de Iuliu T. Mera st. cl. VIII. 7. „Condamnarea strugurelui“, poesia de Anton Pann, decl. de George Pitisiu st. cl. VIII. 8. „Referintiele intre parinti si fi“, disertatiune de Dumitru Stefanu st. cl. VIII. 9. „Imnulu lui Stefanu celu mare,“ de C. Parumbescu, executatu de corulu vocalu sub conducerea dlui prof. de cantari H. Geiffrig.

* **Balulu din Siri'a** dimpreuna cu concertulu arangiatulu 10/22 februaru a fost, dupa cum se scrie pucinu cercetat, desi concertulu datu de corulu tieraniloru a reesitu peste acceptare asia încât merita tóta laud'a. Totu asia de bine au reesitu si declamatiunile. Petrecerea a fost de altcumu fórte animata, si a duratu pana diminéti'a.

* **Dela conservatoriulu din Lipsa.** Semtímu o adevérata satisfactiune sufletésca si o mare mandria, candu potemu aduce la cunoscinti'a cetitoriloru nostri succesele si laurii sécerati in tieri straine, culte, de catra Romani in genere si de catra ai nostri in deosebi. D-lu *George Dim'a*, fostu professoru de musica vocala la gimnasiulu romanu din Brasiovu, si de prezentu elevu alu conservatoriului de musica din Lipsa, pentru a-si completá studiile sale musicali, a castigatu premiulu antaiu de 141 marce din asia numita: „Mozart Stiftung“. Acestu premiu este meritu petra acelu elevu alu conservatoriului, care póte constató celu mai mare progresu in musica. Felicitamu din anima pe d-lu *George Dim'a*, pentru laurii sécerati si speramu a lu-vedé in curéndu in: mediculu nostru, inarmatu cu tóta forti'a talentului seu musicalu.
„G. T.“

* **Necrologu.** Crud'a si nemilós'a mórte, neindestulita cu multele-i victime, mai rupse o flóre din cunun'a tinerimei clericale de aici, mai smulse din mijloculu nostru pre unu tineru de sperantie. Victim'a ei fú cu asta ocaziune tinerulu *Iulianu Bur'a*, uniculu fiu alu tristei si neconsolabilei sale mume, care in urm'a unui morbu indelungatu si greu in 20 Februaru n. diminéti'a la 8 óre si-a datu sufletulu seu in manile Creatorelui in comun'a sa *Tautiu*, in alu 19 anu alu etatiei sale. Inmormentarea a avutu locu, Domineca in 22 Febr. Cá unulu ce cunoscú cu deamenuntulu fasele cele mai insemnate din viéti'a defunctului colega si amicu, mi-tienú de o detorintia a aduce pre acésta cule la cunoscinti'a tuturoru amiciloru si fostiloru sei colegi, acésta scire trista. Fia-i tieria'á usióra si a mintirea eterna! Aradu la 23 Febr. 1880. E u.

* **Necrologu.** La 9 februaru curentu repansá in urm'a unui morbu scurtu Iulian'a Prodanoviciu, soci'a dlui Nicolae Prodanoviciu, teologu absolutu si functionariu cameralu din Pecio'a — lasandu unu orfanu.

in etate abia de 11 luni. Fie-i tierin'a usióra, si memori'a binecuvéntuta.

* **Accidentu pe calea ferata.** Diarele din Bucuresti aducu scirea, cá Dumineca in 10 februaru v. s'a intemplantu o nenorocire pe calea ferata intre Golesti si Leordeni. Vagonulu postalu a esitu din sine din caus'a rumperii unei róte, s'a resturnatu si s'a sfarimatu. Celalalte vagóne au remasu pe linia, si nau suferitu nici cea mai mica sdruncinare. Calarasi de paza au fost raniti si functionarii postei confuzionati.

* **Sub patronagiulu Altetiei Sale Regale,** dnei Elisabet'a se va dá in sér'a de 28 februaru in teatrulu nationalu din Bucuresci unu balu de copii in folosulu inundatoru din Transilvani'a. Copii, dómnele si domniórele se voru presentá in costumu nationalu.

* **Unu advocatu nou.** Domnulu Petru Tisu a depusu in dilele trecute esamenulu de advocatu in legile civile si cambiali. Uramu celu mai bunu succesu pe cariera noului aperatoriu alu dreptatii.

* **Statu'a lui Eliade Radulescu,** parintele literaturei romane a sositu la Bucuresci si s'a depusu la Academia.

* **Diet'a Ungariei** s'a ocupatu septaman'a trecuta cu bugetulu. Discussiunea generala inca nu este incheiata.

* **Camer'a Romaniei** s'a ocupatu de proiectulu de lege pentru organisarea Dobrogei.

* **Turci botezati.** Cetimu in „Ilfovalu“ Mandri'a nationala si religiósá ne face se anunciamu cu placere, cá Osmanii ce vetiuescu intre noi, apreciandu calitatile nóstre umanitare si veritatea religiunei ortodoxe, fara se avemu missionari platiti, vinu de bun'á lorú vóia si ceru cu staruintia a primí santulu botezu. Proba despre acést'a, e cá chiar adi Dumineca la órele 10 a. m. se va celebrá in S. Biserica Udricani unu asemenea actu, nasiu fiindu d. Mihaile Alexiu.

* **Emigrari din tíera.** Din Ungari'a de susu au inceputu inca in tómn'a trecuta númerose familii a emigrá in Americ'a. Asta tómn'a au emigratu din comitatele Zemplin si Siarosiu cam la 2000 de persóne Israeliti si slovaci. Dela anulu nou inse scriu diurnalele, cá emigréza mai in fiecare di multime de familii mai din tóte comitatele din Ungari'a de sus. Motivulu emigrarii este lips'a ce domnesce in acele comitate.

* **O banda de falsificatori** de bancnote de câte 5 fl. s'a descoperitu in N. Budmer. Capulu acestei bande este unu adiunctu de notariu comunalu cu numele Oersi. Culpabili sunt predati in man'a justitiei.

* **Resbelulu francezu din 1870** a costatu Franciei dupa constatarile ministrului de esterne francezu cincisprediece miliarde de franci in numerariu afara de pagubele, cari le au suferitu industriasi si comerciantii.

* **Starea lucrurilor in Russi'a.** Dupa informatiunile cele mai noue sosite dela Petersburg tiarulu voiesce a-si stremutá resiedinti'a din Petersburg la Moscú'a indata dupa ce si-va serbá jubileulu, care serbare se va tiené intr'unu cercu fórté restrensu si va avé numai caracterulu unei serbari familiare. Cercetarile asupra atentatulu din nou ieau cea mai mare intindere. Politia a arestatu o multime de ómeni, asta incát pana acum s'au arestatu mai multe mii. Ómeni onorabili si chiar de positiuni inalte se arestéza in urm'a unei denuntiaii a agentiloru politie-

nesci. Intre arestati se afla si doi profesori de universitate, o multime de functionari si oficeri superiori. Locuitorii sunt cuprinsi de o mare spaima. Bietii ómeni nu mai cutéza se iésa pe strada de frica se nu fie arestati. Cu totu terorismulu organeloru statulu inse nihilistii si-continua opulu inceputu. Asia in nóptea de 19 spre 20 ale curentei a gasitu politia o multime de proclamatiuni revolutionarie imprasciate pre tóte ulitiele, ér sub podulu unui canalu s'a gasitu in aceeași nópte unu oficeriu de politia cu capulu spartu, si langa cadavru o chartia, pre carea erau scrise cu cerusa cuvintele: „Asia veti muri voi toti caniloru.“

* **Momentele din urma ale unui criminalistu din Rusi'a.** Diarile din Petersburg aducu urmatorii scire: La 9 februaru a fostu spendiuratu capitanulu unei bande de hoti, carele erá gróz'a Caucasulu in-tregu, cu numele Zulukidze. Candu se apropiá delinquentulu de furci, rogá pe comandatulu militariu, se-i dea voia se vorbéscá ceva catra publiculu adunatu. Inplinindu-i-se cererea delinquentulu se sui pe podulu din giurulu furciloru, si dupace facú unu complimentu catra publicu incepú a vorbi cam urmatórele: Precum sciti, dupa câte-va momente eu voiu fi omorítu. Sum inse nevinovatu, desi am fostu talhariu, si am omorítu ómeni. Vin'a pentru faptele mele o pórtá parintii mei. Eu am absolvatu patru clase gimnasiale in Tiflis, dar inca din copilaria am vedintu in mine o aplecare spre fapte rele, carea parintii mei nu o au potutu suprimá. Adeverulu se va vedé, tribunallu va avé se respunda de mórtea mea.

* **Geografi'a universalá** lucrata de Teodoru Ceontea, profesorulu preparandialu in Aradu se póte procurá dela autoriulu, dela tipografi'a diecesana din Aradu, dela libari'a din Aradu Klein si dela cancelaria consistoriulu romanu ortodocsu din Aradu. Pretiulu 1 fl. 50 cr. Dela 10 esemplarie se dá unulu rabatu.

* **Multiemita publicá.** Domnulu Luc'a Calaceanu, proprietariu in Temisiór'a a binevoitu a doná mai multe carti de feluritu cuprinsu, pe sém'a bibliotecei scolare din comun'a Ianov'a; — pentru care fapta maritimósá subscrisulu inventiatoriu, in numele comisiunei scolare, me semtiu indemnatu a aduce sus numitului Domnu cea mai cordiala multiemita. Ianov'a in 12/24 fauru 1880. Euthimiu Milosavu inv.

* **Palatulu de iérna din Petersburgu.** Acestu palatu, care pórtá numele de mai susu fiindu-cá Imperatii rusi au obicei de a locui intrinsulu in timpulu iernei, — este o intinsa cladire in stilulu modernu pe malulu stangulu alu Nevei. — In timpulu lui Petru celu Mare se aflá pe loculu actualulu palatu o simpla casa, care apartienea marelui amiralu contele Apraxinu, si care dupa mórtea sa a lasatu-o prin legatu Imperatulu Petru alu II-lea. Imperatés'a Ana si-stabili aci resiedinti'a sa; inse in anulu 1754 derimá aceea casa, cladindu in loculu ei alt'a mai mare si mai stralucita. In anulu 1837 printr'unu incendiu fú distrusu intregulu interioru alu palatulu: inse dupa doi ani palatulu fú din nou restauratu si ridicatu la marimea si frumuseti'a de adi.

Frontulu intregulu palatu este 455 picióre (6 picióre este unu stangenu) inaltimea de 80 si latimea de 350. — Intre diferitele salóne din cele mai frumoase cari contienu o multime de lucruri de arta, este si renumit'a sala de mancare, unde se dau prandiurile cele mari si alte serbari, si a carei'a frumusetia si impodobire intrece tóte salónele tuturoru curtiloru din lume.

Imediatu alaturea cu acésta sala, se afla alt'a mai mica de balu, si dupa terminarea baluriloru, tóta ilustr'a societate de obiceiu trece din acésta in cea mare de mancare. Ca printr'unu fulgeru se aprindu cele 10,000 luminari ale acestui mare localu prefacutu intr'o gradina de palmieri.

Unu marturu ocularu descrie lucrurile astu-feliu: „Nu se vede vre-o masa lunga de parada, ci vre-o 50 de mese rotunde si in patru coltiuri, unde totu atâtea societăti adunate ori din intemplare, séu prin simpatia, iau prenzulu en petit comité. Peste fia care masa se ridica câte unu palmieru, puternicu si inaltu, pe care nu-lu pôte vedé cine-va decât in Andalusi'a pe malulu marei Mediterane. — Mas'a imperiala, putienu mai mare, se afla in mijloculu salei spre zidu, si la spatele ei un bufetu lucratu cu multu gustu, cu porcelanuri si bronzuri scumpe. Avendu pe deasupra o multime de flori naturale din cele mai rare. Nici visurile cele mai escentrice a vre-unu poetu orientalu n'au inventatu o stralucire, unu luxu mai mare.

„Totulu sémena ca o desfidere a Nordului catra Sudu, si trebue se para a unu felu de dispretiu pentru ordinea universală, daca vediendu tôte acestea cutéza cineva a sustiené că trebue să te apropii de polulu Nordu, pentru a vedé in tóta strelucirea loru frumusetiele Orientului.“

„Resb.“

Concursu.

Pentru deplinirea postulu de capelanu de a III. classa, langa veteranulu parochu gr. or. din *Budintiu*, prin acést'a se escrie concursu, cu terminu de alegere pe diu'a de 16. Martiu a. c. stilulu vechiu.

Emolumintele suntu: una a treia parte din totu venitul si beneficiulu parochiei.

Recursele, instruite conformu prescrijeloru Statutului organicu, si adresate respectivulu Comitéu parochialu gr. or. din *Budintiu*, suntu a se tramite parintelui protopopu tractualu Georgiu Cratiunescu in *Belincz per Kiszetó*.

Recurrentii suntu poffiti a se presentá in vre-o Dumineca la biserica gr. or. din locu, spre a-si aretá desteritatea in tipicu si in cantarile bisericesci.

Budintiu, 3. fauru, 1880.

Comitetulu parochialu gr.-or.

In contielegere cu mine: **G. Cratiunescu** m. p. protopopu.

Pentru statiunea invetatorésca gr. or. conf. din Comun'a *Silagiu* in protop. *Jebelului* cottulu *Timisiului*, se escrie concursu cu terminu de 6 septămani dela prim'a publicare.

Emolumintele suntu: in bani 200 fl. 4. jugere de pamentu, cortelu liberu cu unu jugeru de grădina, catra acésta dela Ven. Consis. din *Caransebesiu* unu ajutoriu anualu de 60 fl. pana la definitiv'a resolvire a procesulu cu gr. catolicii.

Recursele instruite in intielesulu stat. org. au a se adresá catra On. Sinod. par. gr. or. din *Silagiu* si a se trimitu D. protop. tract. *Alesandru Ioanovicu* in *Jebelu* avendu fiecare recurrentu in vro *Dumineca*

séu serbatóre a se presentá in biserica de acolo, spre a-si aretá desteritatea in cantari si tipiculu bisericescu.

Silagiu in 20 Ianuariu 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protop. tractualu.

2747 ex 1879.

Se deschide pentru unu stipendiu de 120 fl. v. a. din fondatiunea *Gavriilu Fauru de Teiusiu*.

Recurrentii au se astérna recoursele loru pana in 1/13 martiu a. c. la Consistoriulu din *Oradea-mare*, instruite cu adeverintie că suntu romani gr. or. seraci, fi diliginti intru invetiaturile ramului ce si-au alesu. Se vor preferi descendintii de linia *barbatesca* din numit'a familia *Fauru*, apoi descendintii din lini'a femeésca.

Aradu 17. januariu 1880.

Ioanu Metianu m. p.
Episcopulu *Aradului*.

Pentru ocuparea postulu invetatorescu la scól'a din comun'a *Harmadi'a* in protop. *Lugosiului*, cottulu *Carasiului* se escrie concursu cu terminu pana la 17 *Fauru* vechiu a. c.

Emolumintele suntu: 140 fl. salariu anualu, 25 meti de cucurdiu in bómbe, 8 orgii lemne din care are a se incaldí si scól'a, cuartiru cu gradina de 1/2 jugeru.

Recursele instruite in sensulu statutulu. org. au a se adresá catra on. sinodu parochialu gr. or. din *Harmadia* si a se tramite dlui protop, *Georgiu Pesteanu* in *Lugosiu*.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu d. protop. tractualu.

271.
1880.

Dela protopresbiterulu gr. or. din Világos.

Publicare de licitatiune.

Edificarea bisericii din comun'a *Tautiu* de dupa planulu si specificarea aprobata prin Vener. Consistoriu in a. 1879. Nr. 1562 deja fiindu constatata in pretiu de 10,398 fl. 45 cr., pentru indeplinirea aceleia edificari prin acésta se escrie concursu, si anume: 1. Licitatiune se va tiené in comun'a amintita la **9/21 Martiu 1880** in localitatea scólei la 11 ore antemeridiane. 2. Planulu si specificarea ce se afla se pôte contemplá in fiecare diua pana la médiadi in cancelari'a protopopésca la subscrisulu in *Siria*. Spre care scopu intreprindietorii de a edificá sunt poffiti la aceea licitatiune cu acelu obligamentu, ca se depuna pe mésa 10% bani numerati ca *Vadiu*. Se potu inaintá inse la subscrisulu pana la diu'a penultima de licitatiune si oferte sigilate dinpreuna cu *vadiu*.

Siria (Világos) 13/25 Febr. 1880.

Georgiu Vasilieviciu
protopopu.